

Titel: Ik laat jullie niet als wezen achter

Preek over: Joh 14:15-21

Paaskerk Baarn, 20 mei 2012

Ds. M.M. Kool-Mout

Deze zondag ingeklemd tussen Hemelvaart en Pinksteren wordt wezenzondag genoemd. De zondag van niet-meer en nog-niet. Het is om zomaar te zeggen, de zondag dat we zonder zitten. Geen Jezus meer en nog geen Geest. Wezenzondag. Tussentijd. Van op jezelf teruggeworpen worden. Achtergelaten. Leegte en gemis ervaren. In het diepe worden geworpen, en nog niet helemaal zeker weten hoe of je zwemmen moet...

Zo, verweesd blijven de leerlingen achter na Hemelvaart, omdat hun meester, hun rabbi, hun vriend niet meer in hun midden is. En de geest nog niet vaardig is geworden over hen... tenminste zo ervaren ze dat. En dat geeft onder hen onrust.

Johannes vertelt in zijn evangelie, hoe Jezus hen vlak voor zijn dood en Hemelvaart bemoedigend met troostwoorden heeft toegesproken. Drie grote troostwoorden beschrijft Johannes: Ik zal worden verheerlijkt zegt Jezus tegen zijn leerlingen: het beeld wat Johannes van Jezus heeft, laat geen ruimte voor angst, voor aarzeling of onzekerheid. Al wacht hem een wreed einde, in alle rust zal Jezus zijn werk voltooien en het verhaal van Gods liefde, zal het verhaal van de Levende zijn. Wereldwijd zal het worden verkondigd. Van geslacht op geslacht. *Ik zal worden verheerlijkt*. Mij, en in mij zullen alle lijdende rechtvaardigen recht worden gedaan. Het tweede troostwoord is dat Jezus hen een plaats zal bereiden, want zo zegt hij: in het huis van de Eeuwige zijn vele woningen. Wie als liefhebber leeft, die kan, die zal daarmee thuiskomen!

Het derde is en dat is waar het vandaag over gaat, ik zal jullie een andere pleitbezorger geven.

Ik zal, zegt Jezus de Eeuwige vragen zijn Geest te zenden.

Zo zullen ook jullie deelhebben aan de geestkracht van Gods liefde.

Een metgezel zal Jezus vragen, een helper om nabij te zijn.

Een ontroerend beeld is het.

Zorgzaam.

Ik zie het soms ook bij mensen die afscheid die afscheid moeten nemen van hun eigen leven.

Dat doe je niet zomaar. Tenminste niet, als je er op voorbereid wordt.

Als je weet dat het niet lang meer duren gaat, als je dat tot je door durft laten dringen, en je beseft wie en wat je achterlaat.

Je vraagt je af, hoe het verder moet met hem, met haar.

En wat binnen je bereik ligt, doe je om het voor die ander zo goed mogelijk achter te laten. Wat een zegen als je kunt afscheid nemen in vrede. Zonder losse eindjes. Als je er op vertrouwen kunt.

dat al wordt het allemaal anders, zonder jou, het wel goed komt.

Zo zien we Jezus ook bezig.

Zorgzaam voor wie achterblijven. Behoedzaam. Hij weet dat het anders zal worden, zonder hem, maar dat het wel goed komt. Want, *Ik laat jullie niet als wezen achter laten*.

Wezen, ja het is een beetje een woord uit het verleden geworden, toen het veel vaker dan nu gebeurde, dat kinderen zonder zorg van hun ouders achterbleven. In weeshuizen werden opgevoed, waar het soms goed maar al te vaak ook helemaal niet goed was gesteld met de zorg, met de aandacht. Nog horen we de vaak schrijnende verhalen van verwaarlozing, van misbruik, van wie als kwetsbaar wezen opgroeide in een instelling. En van tijd tot tijd komen hun verhalen nog op ons toe: van weeskinderen in Afrika, in landen waar armoede en gebrek de orde van de dag zijn. Aidswezen, of oorlogwezen...

Wezen, het raakt ook aan gevoel dat mensen u en ik kan overvallen, ook al zijn we al lang geen kinderen meer.

Mensen die al lang voor zichzelf hebben leren zorgen, maar toch even totaal weer kind als een van je ouders ontvalt, en zeker wanneer het de laatste is van de twee.

Een aangrijpende ervaring en ingrijpende ervaring is het, zo zei iemand die dat overkwam: kind te zijn zonder vader, zonder moeder. Hoe ik ook met ze overhoop lag en hoe ingewikkeld onze relatie ook was, het zijn en blijven je ouders. En dat zit diep van binnen.

Zoveel te meer wanneer je van ze gehouden hebt en zij van jou; als ze een ijkpunt waren in je leven; zoals dat gelukkig ook vaak gaat. Ik weet dat toen mijn laatste oma stief, ik daaraan dacht: nu zijn mijn ouders de oudste generatie. En wij de volgende. En daar moet je aan wennen, aan dat gegeven. Dat je dan zelf ook mee opschuift... En bij wie zijn eigen ouders verliezen, zie je dat

ook: Bij al het verdriet om degene die is heengegaan, dat er ook het besef, het groeiend besef is, dat zij zelf langzaam maar zeker groeien tot die oudste generatie.

Als ouders, als grootouders, of wie zonder kinderen ouder wordt:

als degenen die tot de ouderen en wijzen gerekend worden. Dat brengt een nieuwe verantwoordelijkheid, een nieuwe zorgzaamheid, een nieuwe ernst, een nieuwe humor met zich mee. Tenminste zo kan het, want zo'n groeiproces in ouder worden, dat spreekt niet altijd vanzelf. Zoals een wees op eigen benen wordt gezet, maar in hart en nieren, verbonden blijft met zijn vader en moeder, iets van hen zit in je genen, of je dat nu wilt of niet...jouw eigen verhaal ligt ingebed in dat verhaal van hen, zo zet Jezus nu zijn afscheid nadert, zijn leerlingen op hun eigen benen. En hij klemt ze op het hart: in jullie woont de Geest. Hij zal voor altijd jullie bezieling zijn. Jouw verhaal ligt ingebed in dit omvattende verhaal: van die scheppende kracht, de adem van God...die in jullie is.

Dichterbij kan het je niet gegeven worden...als iets wat in je zit. Het zit in je genen, je mag er van leven.

Zo stelt de Duitse theologe Dorothee Solle in haar 'Theologie van de Schepping' zich God voor: als een ouder die zijn of haar kinderen op eigen benen wil zetten. Daarom, zo zegt ze, moeten Adam en Eva ook het paradijs uit. Zoals kinderen niet altijd bij hun ouders blijven, zo moeten ook zij hun eigen wegen gaan. Eigen wegen die beginnen bij een zich afzetten tegen; bij het anders doen; missers maken ook. God, als ouder die de eerste mensen ook hun eerste eigen misstappen laat begaan. Zoals een vader, een moeder een kind zijn of haar neus laat stoten, al is het vaak met pijn in het hart. God die zegt 'Ga maar onderuit...' sta maar op, probeer ik het opnieuw, Ik zal er ook zijn om je weer overeind te helpen...' God, die zijn mensenkinderen geen willoze kopieën van zichzelf wil laten zijn maar volwassen creatieve wezens. Ze worden, zegt Solle, uit het paradijs gegooid zoals vogels uit een nest. Opdat ze leren vliegen op eigen wieken – op eigen benen staan. Zo ook laat Jezus zijn leerlingen achter: opdat zal blijken wie ze zelf zijn; wat ze aan waarde hebben door te geven.

Niet zonder bagage, laat hij ze achter. Ga, heb lief, je naaste, God, en ook jezelf.

Blijf in mij, bewaar dat vertrouwen dat je hebt opgedaan.

En het blijkt, als we dit verhaal verder zouden lezen, en dat herkent u misschien ook wel in uw eigen leven, in de tussentijd, als je echt even helemaal op jezelf wordt teruggeworpen, dan kun je misschien wel sterker dan ooit, ontdekken wat je nodig hebt om staande te blijven ook als veel van waarde, je meeste geliefde je ontvalt. Wat dan houvast geeft, energie en bezieling als het leven haar oude glans verloren heeft....Leegte en gemis kunnen worden tot een ruimte waar verwachting en hoop ontstaan. Iemand uit je leven laten weggaan, iemand moeten loslaten die heel belangrijk voor je is – dat is een hartverscheurende en soms onmogelijke opgave. Het kan je klem zetten, Je kunt er in opgesloten raken, en denken: hier kom ik nooit meer uit, dit zal niet meer overgaan... En toch, zo lees ik dan in het evangelie van vandaag:

Er is in de afgesloten situaties van mensen en ieder kan daar een eigen voorbeeld van geven – er is een opening, een venster op de toekomst, een deur soms even open, waar een begaanbare weg voor je ligt. *Ik laat je niet als wezen achter.*

Maar niemand staat zomaar op eigen benen.

Je geeft niet zomaar waarden door. En ziet niet zomaar weer die weg om te gaan. Ga met dat ene woord, ga in liefde, dat is wat het houden zal. zegt Jezus. In die Geest zal je leven.

In vrede afscheid kunnen nemen...en voorzichtig opengaan voor wat komen gaat.

Rutger Kopland schreef daarover zo'n treffend gedicht, misschien toen hij iemand verloor aan de dood, of aan het leven...ik weet het niet.

Maar ik hoor er iets in wat raakt aan deze dag, hoe je het kunt uithouden, in de tussentijd

Weggaan is iets anders

dan het huis uitsluipen

zacht de deur dicht trekken

achter je bestaan en niet

terugkeren. Je blijft

iemand op wie wordt gewacht.

Weggaan kun je beschrijven als

een soort van blijven. Niemand

wacht want je bent er nog.

Niemand neemt afscheid

want je gaat niet weg.

Jezus is gegaan, maar niet zomaar.

Zijn geest, blijft. In zijn geest mogen wij verblijven.

Amen